

#SKOLVAL

Lärarhandledning för medieproduktion kring politiska frågor



Innehåll

Introduktion	4-5
Lektionstillfälle 1: Producera debattartikel - för eller emot EU.	6-7
Lektionstillfälle 2: Intervjua i vallokalerna. Alternativ 1	8
Lektionstillfälle 2: Intervjua i vallokalerna. Alternativ 2:	9-10
Lektionstillfälle 3: Analysera valresultatet som redaktionsgrupp.	11-12
Fördjupningstillfälle 1: Om mediernas politiska färger: analysera och förstå.	13
Fördjupningstillfälle 2: Inställningen till EU: i Sverige jämfört med andra länder.	14

Hej lärare!

Detta material producerat av Ung Media Sverige ger dig ett upplägg för tre till fem lektionstillfällen för att uppmuntra elever att utforska politiska frågor med hjälp av medieproduktion. Materialet passar för dig som håller lektion i samhällskunskap, svenska, ett medierelaterat ämne eller för dig som helt enkelt vill hålla lektioner kopplade till val.

Handledningens utformning

I detta dokument hittar du upplägg för tre lektionstillfällen som passar att hålla innan, under respektive efter valet. Utöver det finns upplägg för ytterligare två fördjupande lektionstillfällen som passar att använda både innan valet eller som komplement till andra lektionstillfällen. I samtliga upplägg kan du själv välja att plocka ut övningar och anpassa efter lektionslängden. Se materialet som inspiration som blir vad ni själva gör det till, och vars främsta syfte är att uppmuntra elever till att använda medieproduktion som ett demokratiskt verktyg att utforska politiska frågor med.

Kolla även in vår resurssida innan ni drar igång. Där har vi samlat material och tips riktat till alla unga som vill producera media om politiska frågor: ungmedia.se/skolval.

Under rubriken Material finns alla länkar och tips som ges i detta dokument.

Vänliga hälsningar,



UNG MEDIA SVERIGE

Introduktion

Medieproduktion - vad är det?

Skriven text, film, formgivning, foto eller ljudinspelning. I alla möjliga former och format; tryckt tidning, webb, på sociala medier eller i podd. Alla är medieproducenter i dagens samhälle - det gäller bara att hitta sitt format och sina verktyg. Till hjälp med de tekniska bitarna finns Medieproduktionshandboken som grundläggande går igenom alla olika typer av medieproduktion, allt ifrån olika typer av klassiska tidningstexter till hur en lägger upp en podd på Itunes. Medieproduktionshandboken finns att fritt ladda ner som pdf på vår resurssida ungmedia.se/skolval.

Enligt läroplanen för gymnasieskolan ska undervisningen “bedrivas i demokratiska arbetsformer och utveckla elevernas förmåga och vilja att ta personligt ansvar och aktivt delta i samhällslivet”. Medieproduktion är ett jättebra verktyg för att uppfylla detta!

Ung Media Sverige

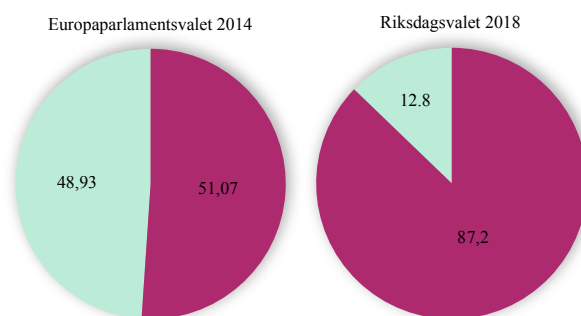
Vi är ungdomsorganisationen för unga medieproducenter. Över hela landet har vi medlemsföreningar som producerar olika typer av media med stöd från oss. Bli medlemmar ni också! Det enda som behövs är att det är minst tre elever som går ihop om en gemensam idé, startar en förening och skickar in en medlemsansökan till oss. Det kostar ingenting och all information om hur ni går tillväga, mallar och blanketter finns på vår webbsida.

#Skolval2019

Gör era produktioner synliga för fler! Dela era produktioner via #skolval2019 i sociala medier, eller skicka produktionerna till oss via info@ungmedia.se så publicerar vi dem på vår medieplattform Ung Press. På så vis kan produktionerna spridas vidare till elever runt om i hela landet och eleverna får vara en del i det demokratiska samtalet med många fler, även utanför sin egen skola.

Varför ska jag bry mig om Europaparlamentsvalet?

Valet till Europaparlamentet kan kännas långt bort. Att engagemanget är lägre i valet till Europaparlamentet än till riksdagsvalet syns i valdeltagandet. 2014 då det senast var val till Europaparlamentet var det bara lite drygt hälften av alla som hade rätt att rösta i Sverige som gjorde det. Jämfört med 87,2 % som röstade i det senaste riksdagsvalet i september 2018.



EU och valet 2019 i siffror

- 2** parlament, ett i Bryssel (Belgien) och ett i Strasbourg (Frankrike).
- 28** medlemsländer
- 60** procent, ungefär så många av besluten som tas på kommunal nivå i Sverige kommer från EU-direktiv. Alltså påverkar det som händer i EU din vardag mer än du tror.
- 705** ledamöter ska väljas till Europaparlamentet. Sverige väljer 21 av dessa.

Visste du att...

- ... det är tack vare EU som du kan surfa fritt i övriga EU-länder?
- ... du som ung har möjlighet att resa och göra utbyten med andra EU-länder? Kolla till exempel in Europeiska ungdomsportalen.
- ... beslutet att börja ta betalt för platspåsar i butiker är ett initiativ från EU, för att tillsammans förbättra klimat och miljö.

På resurssidan ungmedia.se/skolval finns mer länkar och material för att fördjupa sig i EU-frågorna.

Innan ni börjar med lektionstillfällena om att medieproducera kring politiska frågor kopplat till Europaparlamentsvalet kan du visa upp filmen "Från Bryssel till ditt klassrum" som Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällsfrågor producerat. Du hittar den på vår resurssida eller genom att söka på "Från Bryssel till ditt klassrum" på Youtube.

Lektionstillfälle 1

Producera debattartikel - för eller emot EU

Tidsåtgång? Cirka 1,5 tim eller plocka delar av upplägget så det passar lektionslängden.

När? Veckorna/ veckan innan valet.

Vad behövs? - Datorer och tillgång till internet.

- Utrustning till valfri medieproduktion (det räcker oftast med elevernas egna smartphones).

- Resurssidan ungmedia.se/skolval.

- Medieproduktionshandboken (finns som pdf på ungmedia.se/skolval)

Steg 1: Gör research på EU

Ett första steg för att förstå EU och hur det påverkar ens vardag är att läsa på och formulera argument.

Därför går denna uppgift ut på att eleverna ska producera en debattartikel för eller emot Sveriges EU-medlemskap.

Be eleverna att läsa på om hur EU fungerar, hur det påverkar oss i vår vardag. Be dem också att läsa på om vad våra svenska partier tycker om EU-medlemskapet, där kan de hämta inspiration till sina argument. På resurssidan ungmedia.se/skolval finns material och länkar; allt ifrån allmän info om EU, till uppdateringar om Brexit-förhandlingarna, till varje svenskt partis samlingssida för EU-frågor.

Steg 2: En debattartikels uppbyggnad

När eleverna gjort research och bestämt sig för en ståndpunkt ska de formulera sina argument i en debattartikel. Ett tillvägagångssätt kan vara att dela upp gruppen i två och be dem argumentera för var sin ståndpunkt, för eller emot. Det kan vara lättare att "gå in i en roll" och argumentera än att utgå från egna åsikter, om en inte hunnit bilda sig en uppfattning ännu. Då blir budskapet starkare.

Under rubriken Debatt på resurssidan finns en mall för hur en debattartikel kan vara upplagd. Den ser ut såhär:

- Välj ett ämne och din tes. Din tes är din åsikt, vad du vill förändra. Formulera det som en uppmaning så har du rubriken för din medieproduktion - till exempel "Mer vegetarisk skolmat - för hälsan och miljöns skull".
- Tänk på mottagaren. Hur mycket vet de som ska ta del av dina argument redan om ämnet, behöver du förklara det mer ingående för vissa? Du kommer behöva formulera dig på olika sätt om du ska skicka in en text till lokaltidningen jämfört med om du vill spela in ett Youtube-klipp.
- Vässa dina argument. För att kunna övertyga mottagaren behöver du tre starka argument. Läs på, leta information, kolla vad andra redan har skrivit/sagt om ämnet. Vilket är det starkaste motargumentet - kan du bemöta det? Till exempel: "Många tror att vegetarisk mat gör en mindre mätt, men det stämmer inte, enligt den här undersökningen..."
- Rangordna argumenten. Ett tips för en bra struktur är: Börja med ditt näst starkaste argument ++, följt av ditt svagaste + och avsluta med ditt starkaste argument +++.

Gå igenom de olika stegen med eleverna eller be dem att själva kolla in resurssidan.

Steg 3: Produktion

Be eleverna utgå från mallen när de producerar sin debattartikel. Tänk kreativt! En debattartikel behöver inte vara utformad just som en artikel, alltså skriven text. Vill eleverna filma sina argument, göra dem till en podd eller illustrera dem med foton är det fritt fram. Antingen självständigt eller i grupp. I Medieproduktionshandboken kan eleverna hitta mer information om den typ av medieform de vill producera.

Obs! En mer avancerad medieproduktion kan ta lite längre tid. Eventuellt kan du ge eleverna i hemuppgift att färdigställa sina produktioner och köra presentationerna vid nästa lektionstillfälle.

Steg 4: Presentation

Eleverna får dela med sig till varandra. De kan till exempel läsa upp sina artiklar eller visa upp sina filmer. Och kom ihåg - vill de dela sina produktioner med fler kan de göra det med #skolval2019 i sociala medier, eller skicka produktionerna till oss via info@ungmedia.se så publicerar vi dem på Ung Press.

Lektionstillfälle 2

Alternativ 1: Intervjua i vallokalerna

Tidsåtgång? Cirka 1,5 tim eller plocka delar av upplägget så det passar lektionslängden.

När? Under valperioden.

Vad behövs? - Block och penna

- Kamera att fota eller filma med, ljudinspelningsutrustning ifall någon vill göra podd (det räcker oftast med elevernas egna smartphones).
- Resurssidan ungmedia.se/skolval.
- Medieproduktionshandboken (finns som pdf på ungmedia.se/skolval)

Steg 1: Läs på om intervjuteknik

Ge eleverna i uppgift att läsa på om intervjuteknik i Medieproduktionshandboken (Kapitel 2 "Granska", sid 17-18) så att de är förberedda inför att göra intervjuer.

Steg 2: Gå till vallokalerna

Det har blivit dags för skolval! Kolla upp i vilken lokal det hålls skolval på er skola och under vilka tider den är öppen. Låt eleverna gå dit och intervju sina skolkamrater om skolvalet. Exempel på olika sorters intervjuer de kan göra:

Ta tempen på skolvalet som fenomen:

- Vad tycker du om att skolan arrangerar skolval? Varför?
- Varför röstar du i skolvalet?

Hitta någon som aktivt väljer att inte rösta i skolvalet:

- Varför väljer du att inte rösta i skolvalet?
- Vad skulle kunna få dig att välja att rösta?

Enkät: Vad tycker du?

Obs! Det kan vara känsligt att fråga vilket politiskt parti någon tänker rösta på. Det finns en anledning till att alla ska kunna rösta hemligt i vallokalerna. Var noga med att eleverna är medvetna om detta och att ingen kan tvinga någon skolkamrat att svara. Be eleverna att fråga om det är okej att de ställer frågor om deras politiska åsikter innan de börjar intervjun.

- Vilka politiska frågor tycker du är viktiga? Varför?
- Hur har det påverkat dig kring hur du kommer rösta?
- Frivilligt: Vad tänker du rösta på?
- Hur tror du skolvalsresultatet kommer att bli?

Steg 3: Färdigställa intervjuerna

När eleverna har gjort sina intervjuer är det dags att färdigställa dem till en produktion. Beroende på vilken typ av medieproduktion de valde att göra intervjuerna i (skriva, fota, filma osv) så får de nu tid att skriva sin artikel, klippa sin film eller annat.

Låt dem sedan presentera för varandra och uppmuntra dem att sprida via #skolval2019 och att skicka in sina produktioner till oss på info@ungmedia.se.

Alternativ 2: Gör valkompass och intervju varandra om resultatet

Tidsåtgång? Cirka 1,5 tim eller plocka delar av upplägget så det passar lektionslängden.

När? Veckorna/ veckan innan valet.

Vad behövs?

- Datorer och tillgång till internet
- Block och penna
- Utrustning till valfri medieproduktion (det räcker oftast med elevernas egna smartphones)
- Resurssidan ungmedia.se/skolval
- Medieproduktionshandboken (finns som pdf på ungmedia.se/skolval)
- Valkompass (länkar finns på ungmedia.se/skolval)

.....

Steg 1: Gör valkompassen

Dela länk till valkompassen med eleverna. Be dem testa vad de själva skulle röstat på.

Var noga med att alla får göra testet individuellt och att ingen behöver dela med sig av sitt resultat om de inte vill. Det finns en anledning till att alla ska kunna rösta hemligt i vallokalerna, eftersom det kan vara en känslig fråga.

Be dem sedan diskutera med varandra, två och två eller i mindre grupper:

- Var det lätt/svårt att svara på frågorna i valkompassen?
- Blev resultatet vad ni hade trott?
- Hade ni svarat annorlunda om ni hade gjort testet igen? Varför/varför inte?
- Frivilligt: Vad fick ni för resultat?

Steg 2: Intervjua varandra

Eleverna får dela in sig i två och två och intervju varandra om resultaten från valkompassen. Be dem läsa på om intervjuteknik i Medieproduktionshandboken (Kapitel 2 "Granska", sid 17-18) så att de är förberedda inför att göra intervjuer.

Exempel på olika typer av intervjuer de kan göra med varandra:

Om valet i stort:

- Tycker du att det är viktigt att gå och rösta?
- Varför/varför inte?
- Hur tror du resultatet i riksdagsvalet kommer att bli?
- Varför tror du att det kommer bli så?

Enkät: Vad tycker du?

Obs! Det kan vara känsligt att fråga vilket politiskt parti någon tänker rösta på. Det finns en anledning till att alla ska kunna rösta hemligt i vallokalerna. Var noga med att eleverna är medvetna om detta och att ingen kan tvinga någon skolkamrat att svara. Be eleverna att fråga om det är okej att de ställer frågor om deras politiska åsikter innan de börjar intervjun.

- Vilka politiska frågor tycker du är viktiga?
- Varför?
- Hur har det påverkat testresultatet du fick i valkompassen, tror du?
- Frivilligt: Vilket resultat fick du i valkompassen? Varför tror du att det blev så?

Steg 3: Färdigställa intervjuerna

När eleverna har gjort sina intervjuer är det dags att färdigställa dem till en produktion. Beroende på vilken typ av medieproduktion de valde att göra intervjuerna i (skriva, fota, filma osv) så får de nu tid att skriva sin artikel, klippa sin film eller annat.

Låt dem sedan presentera för varandra och uppmuntra dem att sprida via #skolval2019 och att skicka in sina produktioner till oss på info@ungmedia.se.

Lektionstillfälle 3

Analysera valet som redaktionsgrupp

Tidsåtgång? Cirka 1,5 tim eller plocka delar av upplägget så det passar lektionslängden.

När? Veckan/veckorna efter valet.

Vad behövs? - Stora pappersark (minst A3)

- Pennor

- Möjlighet att ringa och göra telefonintervjuer

- Resurssidan ungmedia.se/skolval.

- Medieproduktionshandboken (finns som pdf på ungmedia.se/skolval)

Steg 1: Läs valanalyser

Veckan efter valet kommer många av de stora medierna publicera analyser av valet. Ge eleverna lite tid att göra research och läsa olika analyser.

Steg 2: Diskutera

Be dem diskutera i mindre grupper eller två och två:

- Blev valresultatet som ni trott?

- Blev skolvalsresultatet som ni trott?

- Skiljer sig / liknar skolvalresultatet resultatet i det "vanliga" valet?

- Vad tror ni händer nu?

Be dem skriva ner eventuella frågor och funderingar de kommer på under diskussionen, de kan komma till användning i nästa steg.

Steg 3: Producera en valanalys i redaktionsgrupper

Nu ska eleverna få arbeta i redaktionsgrupper och producera sin egen valanalys. Vad för plattform de väljer att använda är frivilligt; vill de rita en egen tidningssida på ett A3-papper, skapa en enkel webbsida i WordPress och lägga upp text/bild/annan media? Låt dem själva välja, men ha tidsaspekter ni åtanke. Vill ni göra uppgiften under en lektion rekommenderas att ni gör det enkelt på ett vanligt papper.

Tips! Det finns en del layoutfunktioner i vanliga Word-program, men det finns också många bra gratis-verktyg där det går att skapa snabb, enkelt layout. Ett exempel du kan tipsa eleverna om är Canva (www.canva.com).

Dela in eleverna i mindre grupper på tre-fem personer. Nu ska de producera en egen valanalys i grupp. Be dem ansvarsfördela inom gruppen och välja olika uppgifter som de kan sätta ihop till ett tidningsuppslag (på papper eller digitalt). Här är exempel på uppgifter de kan fylla sin analys med:

Egen reflektion

Skriv eller spela in en egen reflektion om valresultatet. Här kan eleverna ta hjälp av materialet Åsikt och Debatt på resurssidan när de skissar på ett upplägg för sin produktion. Det är okej att lyfta egna åsikter, men viktigt att också ha med fakta att basera eventuella slutsatser på.

Intervjua en politiker

Vad tycker politikerna själva efter valet? Ring upp en lokal politiker där ni bor och fråga. Kontaktuppgifter brukar gå att hitta lätt på partiernas eller kommunens hemsidor.

I en politikers uppdrag ingår att svara på frågor från medborgare och journalister. Ni som unga medieproducenter har rätt att höra av er med era frågor. Här är några frågor ni kan utgå från när ni gör intervjun:

- Vad tycker du om valresultatet?
- Vad blir första steget för ditt parti nu?
- Vilka partier skulle ni samarbeta med under den kommande mandatperioden?
- Vilka är de största utmaningarna för er den kommande mandatperioden?

Intervjua varandra

Vad tycker ni och era skolkamrater? Gör en enkät i korridorerna. Exempel på frågor att ställa:

- Vad tycker du om skolvalsresultatet?
- Vad tycker du om resultatet i "vanliga" valet?
- Blev det som du trodde?
- Vad tror du händer nu?

Steg 4: Sätt ihop era produktioner

Ta hjälp av kapitlet "Forma" (sid 41-45 i Medieproduktionshandboken) när ni sätter ihop ert tidningsuppslag. Ni kan som sagt välja om ni vill rita/skriva för hand på ett stort papper eller om ni vill göra det digitalt.

Steg 5: Presentation

Låt varje grupp visa upp vad de gjort, och be eleverna berätta kort om analyserna eller intervjuerna de gjort.

Uppmuntra dem att sprida produktionerna via #skolval2019 i sociala medier och att skicka in sina produktioner till oss via info@ungmedia.se, så blir de tillgängliga för fler.

Fördjupningstillfälle 1

Om mediernas politiska färger: analysera och förstå

Uppgift? Analysera och diskutera politiska ledartexter.

Tidsåtgång? Cirka 45 min-1 tim, eller plocka delar av upplägget så det passar lektionslängden.

När? Innan, under eller efter valet.

Vad behövs? Två eller fler ledartexter från olika dags- och kvällstidningar.

Steg 1: Prata om mediernas roll som den ”tredje statsmakten”

Fråga eleverna: vilken roll har medier i samhället?

Mediers roll i samhället beskrivs ofta som den oberoende ”tredje statsmakten”. Ofta är det massmedia i form av press, radio och TV som håller koll på och rapporterar om makthavare; det vill säga politiker, myndigheter, institutioner och andra aktörer i samhället - till exempel företag. Att följa massmedia är en av de viktigaste tillgångarna till samhällsinformation, eftersom den bild vi skapar oss av samhället och andra länder i omvärlden mångt och mycket kommer från massmedier. Därför är det viktigt att studera och kunna kritiskt granska det som förmedlas i medierna.

Alla svenska tidningar har olika politiska inriktningar. Vanligaste politiska inriktningen bland svensk dagspress är liberala tidningar, men hela det politiska spektrumet förekommer. Oftast är det i ledarsidorna som tidningens och redaktionens åsikter kommer fram.

Steg 2: Undersök två ledartextter från tidningar med olika politiska färger

Välj ut två stycken dags- eller kvällstidningar med olika politiskt ideologiska läggningar. Välj gärna ur listan som finns på resurssidan.

Tips! Om ni känner er osäkra på vilka tidningar ni ska välja, ta Aftonbladet och Expressen.

Steg 3: Analys och diskussion

Analysera en eller flera (max tre från vardera tidning) av inläggen på ledarsidorna och jämför hur de talar om politik och politiska händelser.

- Kan ni se några ideologiska skillnader?
- På vilket sätt beskrivs till exempel vänstervridna och högervridna partier i de olika tidningarna?
- Vilka politiska händelser lyfts i de olika tidningarna, och på vilket sätt framställs de?

Fördjupningstillfälle 2

Inställningen till EU: i Sverige jämfört med andra länder

Uppgift? Sammanställa ett annat EU-lands åsikter om EU.

Tidsåtgång? Cirka 45 min-1 tim, eller plocka delar av upplägget så det passar lektionslängden.

När? Innan, under eller efter valet.

Vad behövs? - Datorer och tillgång till internet.

- Utrustning till valfri medieproduktion (det räcker oftast med elevernas egna smartphones)
- Resurssidan ungmedia.se/skolval

Steg 1: Research om olika länders inställning om EU

Undersökningen Europabarometern från 2016, gjord av EU-kommissionen, visar att en majoritet av invånarna i medlemsländerna vill att fler beslut ska tas på EU-nivå och att vi i Sverige är mest kritiska till att ge EU mer makt.

Dela in eleverna två och två och låt dem läsa undersökningen. Du hittar den på www.europaportalen.se/2016/08/europeer-ge-oss-mer-eu, samt som länk på vår resurssida.

Steg 2: Välj ett land

Låt eleverna välja ett land att fördjupa sig i. Till exempel Spanien: varför är de mest positiva till att ge EU mer makt? Uppmuntra dem att göra research om landet. Sök på artiklar som tar upp ämnet, det kan finnas både på svenska och engelska. Eftersom lektionstiden är begränsad kan det vara bra om de får ett visst antal minuter på sig för research innan de går vidare till steg 3.

Ung Media Sverige är medlemmar i European Youth Press, en paraplyorganisation för unga medieproducenter i hela Europa. På deras webbsida www.youthpress.org/our-members finns information och kontaktuppgifter till medlemsorganisationer i de olika länderna. Finns det tid över? Uppmuntra eleverna att försöka kontakta unga personer från ett annat land och intervjua hur de ser på EU i just de landet.

Steg 3: Sammanfatta

Nu ska eleverna sammanfatta det de hittat i sin research. Vad tycker landet de valt om EU? Ska EU få bestämma mer eller mindre? Två och två får de göra en valfri medieproduktion på ämnet. Det kan vara en sammanfattande artikel, bildserie, en video eller en podd.

Steg 4: Presentera

Låt eleverna presentera vad de kommit fram till för resten av gruppen. Om de har kontaktat någon organisation kan det vara bra att vänta med presentationerna till nästa lektionstillfälle, för att ge dem tid att hinna få svar.

Sprid gärna produktionerna via #skolval2019 i sociala medier, eller skicka in produktioner till oss via info@ungmedia.se, så blir de tillgängliga för fler.



ungmedia.se
[@ungmediasverige](https://www.instagram.com/ungmediasverige)